

Hubungan antara Tingkah laku Keibubapaan, Tekanan Psikologikal dengan Tahap Kesihatan Mental dalam kalangan Penjaga Kanak-Kanak Autisme
(*Relationship between Parenting Skills, Psychological Distress with Mental Health Level among Caregivers of Autism Children*)

¹Mohd Suhaimi Mohamad
Nur Natasha Amelia Rosdi

*Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan
Universiti Kebangsaan Malaysia*

¹Corresponding e-mail: [msuhaimi@ukm.edu.my]

This paper aims to identify the relationship between parenting behavior, psychologically stress and mental health among caregivers of children diagnosed with Autism at The National Autism Society of Malaysia (NASOM). One hundred caregivers consists of 50 men and 50 women has been recruited as respondents for this study. All respondents were given a set of questionnaire contained 3 instruments such as *Parenting Behaviour Scale*, *General Health Questionnaire* (GHQ-12) and *Mental Health Inventory* (MHI). A data analysis was performed using *Statistical Package for Social Science* (SPSS) version 21. Based on research findings, the parenting behavior of children with Autism was more on the controlling side rather than other types of behavior. The levels of psychological distress among caregivers of children with Autism were high and their mental health scores were low. There were significant negative relationships between parenting behavior and mental health at the p value <0.05. Meanwhile, there was also negative relationship between psychological distress and mental health among caregivers of children with Autism in NASOM at p value <0.001. In general, it is important to assess caregiver's parenting behavior, psychological distress and mental health status once they have been identified as a main caregiver for children with Autism. All parties include government agencies and non-government agencies like NASOM need to advocate people living with Autism children. In order to achieve it, our ministry of health or other related party need to implement new programme consists of symptoms and preventive action as an input for this caregivers about mental health care.

Keywords: parenting skills, psychological distress, mental health, caregiver, autism

Ibu bapa merupakan penjaga informal dalam keluarga. Iubapa berperanan utama dalam pembentukan sahsiah diri anak-anak. Setiap iubapa memainkan peranan yang berbeza mengikut keperluan anak. Iubapa yang mahir dalam mengaplikasikan tingkah laku keibubapaan yang memfokuskan

kepada kawalan autonomi dengan sokongan dan penyertaan dalam aktiviti anak-anak berupaya membentuk sebuah keluarga yang berfungsi dan sejahtera (Fatimah Abdullah, Nur Saadah Mohamad Aun, Mohd. Suhaimi Mohamad & Nor Jana Saim, 2013; Wang, Parrila & Chui, 2013). Ibu bapa adalah *role*

model atau suri teladan kepada anak-anak mereka di mana anak-anak akan mengikuti setiap perkara yang dilakukan oleh ibu bapa mereka samada ianya positif atau negatif. Oleh yang demikian ianya akan mempengaruhi psikologi anak-anak lantaran daripada sikap ibu bapa mereka.

Kanak-kanak yang mempunyai masalah berkaitan kesihatan mental mempunyai keperluan didikan mahupun asuhan yang berbeza berbanding dengan kanak-kanak yang normal. Kanak-kanak yang berada di *The National Autisme Society of Malaysia* (NASOM) ini terdiri daripada kanak-kanak Autisme atau dikenali sebagai *Autistic Spectrum Disorder* (ASD). *Autistic Spectrum Disorder* ini dapat didefinisikan sebagai satu keadaan perkembangan yang meliputi kekurangan dalam bersosial dan berkomunikasi serta mempunyai ketertarikan yang terbatas (American Psychiatric Association, 2013). Masalah ASD ini boleh dikenalpasti pada usia awal kanak-kanak lagi. ASD ini juga dikategorikan sebagai masalah berkaitan kesihatan mental. Perilaku yang ditunjukkan oleh kanak-kanak yang mengalami ASD ini amat berbeza sama sekali dengan kanak-kanak normal yang lain. Ianya dianggap sebagai cabaran bagi sesebuah keluarga yang mempunyai anak ASD ini.

Penjagaan kanak-kanak Autisme memerlukan tahap kecekalan dan kesabaran yang tinggi pada tiap diri ibu bapa dan penjaga. Ibu bapa hendaklah mempunyai pengetahuan umum berkenaan dengan masalah Autisme berkenaan cara untuk menguruskan dan berkomunikasi dengan mereka. Ianya bagi mengelakkan sebarang penindasan atau salah faham berlaku pada kanak-kanak tersebut. Sehubungan dengan itu, ibu bapa merupakan sokongan sosial yang paling utama buat kanak-kanak sepanjang melalui proses tumbesarnya.

Peranan ibu bapa juga termasuk dalam memberikan didikan dan asuhan kepada kanak-kanak untuk menjadi insan yang berguna dengan melahirkan emosi yang betul. Ibu bapa yang mahir dalam mempraktikkan gaya asuhan yang efektif mampu meningkatkan motivasi diri anak. Setiap ibu bapa ingin melihat anaknya membesar dengan baik. Oleh itu, pelbagai pendekatan serta tingkah laku keibubapaan yang berbeza-beza telah dimainkan oleh ibu bapa supaya anaknya tidak menghadapi tekanan mahupun masalah semasa proses sosialisasi.

Amalan keibubapaan pada kanak-kanak Autisme ini cenderung berhadapan dengan stigma sosial daripada masyarakat sekitar. Masyarakat telah melabelkan Autisme ini sebagai satu pandangan yang hina. Stigma yang diberikan melalui lisan (*verbal*) mahupun bukan secara lisan (*non-verbal*) oleh masyarakat sekitar ini adalah merupakan faktor utama kepada kejatuhan motivasi diri pada kalangan ibu bapa yang mempunyai anak ASD. Stigma sosial atau dalam erti kata lain sebagai persepsi masyarakat sekitar yang dianggap sebagai dilema oleh ibu bapa atau penjaga yang menjaga ahli keluarga yang kurang upaya atau mereka yang tidak mampu menjaga diri sendiri (Mohamad, Subhi, Ibrahim, Alavi, 2015). Menurut Soltanifar et al. (2015) ibu bapa yang mempunyai anak Autisme perlu menerangkan secara terperinci berkenaan dengan istilah Autisme ini apabila berhadapan dengan masyarakat umum. Jelasnya, masyarakat sekitar tidak mendalami berkenaan Autisme ini. Ianya dianggap sebagai suatu isu yang remeh. Setiap satu stigma yang dilabelkan oleh masyarakat berkenaan sesuatu hal memberi impak yang sangat penting. Ini kerana, jika stigma yang diberikan oleh masyarakat berkenaan Autisme ini adalah positif, ia akan dapat membina satu peluang baru bagi

memberikan sokongan yang cukup kepada kalangan ibu bapa.

Davies (2008) menyatakan bahawa gaya keibubapaan adalah sebuah proses menyokong pembangunan fizikal, sosial dan persekitaran anak-anak dari peringkat awal hingga dewasa. Secara umumnya, ibu bapa yang mempunyai anak yang didiagnos dengan *Autistic Spectrum Disorder* (ASD) telah mencatatkan tahap stress yang lebih tinggi daripada ibu bapa yang mempunyai anak yang menghidap masalah perkembangan lain. Hasil kajian Davies mendapati bahawa ibu bapa yang mempunyai anak ASD ini telah membawa kepada tahap kemurungan, kebimbangan, somatik (kesan langsung yang tidak berkaitan) dan hilang sesebuah fungsi keluarga yang lebih tinggi. Selain itu, ibu bapa sering menggunakan perkataan '*stress*' ketika memberi pernyataan tentang membesarkan anak dengan ASD ini (Hastings, 2003).

Penyelidikan terdahulu mendapati bahawa kanak-kanak yang mempunyai ketidakseimbangan perkembangan menyumbang kepada peningkatan tahap tekanan ibu bapa. Justeru itu, ibu bapa yang mempunyai anak Autisme mencatatkan tahap tekanan yang lebih tinggi berbanding ibu bapa yang mempunyai kanak-kanak ketidakseimbangan perkembangan yang lain (Xin, 2017). Menurut Weisner (1991), memiliki kanak-kanak kurang upaya ini tidak seharusnya ditafsirkan kepada penderitaan dan musibah. Kanak-kanak Autisme ini adalah kanak-kanak yang mempunyai kecacatan kekal pada bahagian kognitif dan ianya sukar untuk dipulihkan. Oleh itu, persekitaran keluarga adalah komponen utama bagi memastikan kanak-kanak Autisme ini membesar dengan sejahtera. Persekitaran yang dingin juga

menyumbang kepada pengaruh psikogenik sebagai penyebab autisme.

Sehubungan itu, isu kewangan dan tahap pendidikan juga merupakan isu utama dalam menyumbang kepada tekanan di kalangan ibu bapa. Kajian lepas yang dilakukan oleh Wang, Parrila and Cui (2013) mendapati bahawa para ibu yang mempunyai anak-anak ASD ini lebih berhadapan dengan kesukaran dalam membesarkan mereka. Para ibu tersebut cenderung untuk tertekan dan mempunyai masalah gangguan. Ini kerana, ia berpunca daripada sumber ekonomi serta mempunyai tahap pendidikan yang tinggi. Penjaga bagi kanak-kanak Autisme ini memerlukan mereka untuk mempunyai ilmu pengetahuan yang lengkap bagi menyiapkan diri mereka dalam penjagaan kanak-kanak tersebut. Intervensi awal juga dilakukan oleh ibu bapa kepada kanak-kanak Autisme ini untuk melakukan terapi. Segala kos terapi tersebut memakan masa berbulan-bulan mengikut prestasi kanak-kanak Autisme tersebut. Maka, penting bagi ibu bapa mereka untuk memastikan sumber ekonomi berada pada tahap stabil.

Sehingga kini, tidak terdapat sebarang kajian yang dilaksanakan bagi menguji hubungan amalan keibubapaan terhadap tahap kesihatan mental di kalangan ibu bapa kepada kanak-kanak autisme. Kesihatan mental ini merujuk bahawa seseorang individu itu menyedari akan potensi diri dan berkebolehan dalam memberi tindak balas terhadap tekanan dalam kehidupan. Ia juga merujuk sebagai seseorang individu yang mampu bekerja dan mempunyai kefungsi sosial yang baik (World Health Organization, 2005). Namun, bagi individu yang mengalami gangguan kesihatan mental ini akan mengakibatkan kemurungan, kecelaruan kebimbangan umum, kecelaruan panik, kecelaruan obsesif kompulsif, dan

kecelaruan stress. Tahap kesihatan mental yang rendah akan menyebabkan individu tersebut mengalami kesukaran tidur pada waktu malam, seterusnya menjejaskan kognitif diri.

Menerusi kajian-kajian lepas ini dapat membantu dengan lebih mendalam berkaitan dengan masalah yang dihadapi oleh ibu bapa yang mengamalkan jenis gaya keibubapaan yang berbeza dalam membesarkan anak-anak, khususnya anak-anak yang mengalami ketidakseimbangan neuropsikologikal ini. Hal yang demikian, kajian berkenaan kanak-kanak ASD ini perlu diperbanyakkan lagi supaya dapat menjadi input dan bahan bacaan kepada penjaga mereka. Justeru itu, kertas ini bertujuan untuk mengenalpasti hubungan tingkah laku keibubapaan, tekanan psikologikal dengan kesihatan mental penjaga di *The National Autism Society of Malaysia* (NASOM).

Dari aspek teoritikal, kajian ini melihat kepada teori *post-structuralism*. Teori *post-structuralism* membincangkan tentang ketidakupayaan individu untuk akses kepada keperluan asas kehidupan di mana dasar yang sedia ada adalah tidak berkesan, ketidakseimbangan kebajikan dan sistem ekonomi yang tidak stabil sehingga boleh mencetuskan kepada tekanan keluarga dan menyebabkan ahli keluarga mengalami masalah mental (Aitken & Valentine 2006).

Metod

Reka Bentuk Kajian

Kajian ini menggunakan pendekatan kuantitatif melalui kaedah survei di mana satu set soal selidik yang mengandungi empat bahagian (a: latar belakang demografi responden; b: Skala Tingkah laku Ibubapa (*Parenting Behaviour Scale*) (Van Leeuwen & Vermulst, 2004); c: Soalan Kesihatan

Umum (*General Health Questionnaire* versi 12) (Goldberg & William, 1988); d: Inventori Kesihatan Mental (*Mental Health Inventory* versi 18) (Veit & Ware 1983) telah diberikan kepada semua responden kajian. Tujuan kajian kuantitatif dilakukan adalah untuk menguji teori, membina fakta dan menyatakan hubungan di antara pembolehubah dalam kajian di samping mengetahui sebab akibat fenomena atau permasalahan itu terjadi (Rozmi, 2013). Justeru itu, kajian ini meletakkan hipotesis bahawa terdapat hubungan yang signifikan antara tingkah laku keibubapaan dan tekanan psikologikal dengan kesihatan mental penjaga kanak-kanak autisme.

Populasi dan Sampel Kajian

Populasi kajian adalah fokus kepada para ibu bapa kepada anak ASD di *The National Autism Society of Malaysia* (NASOM). Jumlah populasi yang dikira adalah terdiri daripada bilangan kanak-kanak yang telah didaftarkan di NASOM di sekitar lembah Klang iaitu seramai 240 orang. Kajian ini menggunakan kaedah pensampelan rawak berstrata. Berdasarkan pengiraan saiz sampel, seramai 84 sampel diperlukan. Namun kajian ini telah mengambil seramai 100 orang responden. Pemilihan sampel adalah berdasarkan kriteria iaitu pernah menjaga kanak-kanak Autisme melebihi 6 bulan, terdiri daripada ibu atau bapa atau penjaga kanak-kanak Autisme dan boleh membaca dan menulis dalam Bahasa Malaysia atau Bahasa Inggeris.

Prosedur Pengumpulan Data

Kajian ini mendapat kebenaran secara bertulis dari pihak *The National Autism Society of Malaysia* (NASOM). Semua responden yang dipilih diberikan borang kebenaran menjadi responden dan

dimaklukkan tentang maklumat ringkas kajian. Selepas responden berpuashati dengan maklumat kajian yang diberikan, mereka dikehendaki menurunkan tandatangan sebagai tanda setuju, di mana mereka turut dimaklumkan bahawa segala maklumat yang dikumpulkan adalah sulit dan responden berhak menarik diri daripada kajian ini pada bila-bila masa sekiranya mereka rasa sedemikian serta tidak ada sebarang tindakan yang akan diambil oleh mana-mana pihak. Ini bermakna, responden kajian ini adalah secara sukarela dan tidak diberikan apa-apa imbuhan.

Analisis Kajian

Kesemua data yang diperolehi direkodkan dan dianalisis menggunakan sistem perisian komputer iaitu *Statistic Packages for Social Science* (SPSS) versi 21. Analisis deskriptif dilakukan untuk mengenalpasti frekuensi dan peratus setiap tahap pembolehubah yang dikaji. Manakala, analisis inferensi dijalankan untuk melihat hubungan antara pembolehubah melalui analisis Korelasi Pearson.

Hasil Kajian

Latar Belakang Demografi

Seramai 100 responden di Pusat NASOM telah terlibat dalam kajian ini. Majoriti responden yang terlibat dalam kajian adalah pada lingkungan umur 31 tahun hingga 40 tahun iaitu seramai 60 orang responden (60%). Manakala seramai 18 orang responden (18%) berusia pada sekitar 41 tahun hingga 50 tahun, diikuti dengan 13 orang responden (13%) pada lingkungan umur 21 tahun hingga 30 tahun dan seterusnya seramai 9 orang responden (9%) berusia 51 tahun dan ke atas. Seramai 50 responden lelaki (50%) dan 50 responden

perempuan (50%) yang terlibat dalam kajian ini. Bagi maklumat berkenaan dengan bilangan anak, kebanyakan penjaga mempunyai bilangan anak seramai 2 orang iaitu 40 orang responden (40%). Diikuti seramai 26 responden (26%) yang mempunyai bilangan anak seramai 3 orang. Manakala, seramai 12 responden (12%) telah dicatatkan oleh masing-masing bagi yang mempunyai bilangan anak 1 orang dan 4 orang. Baki seramai 10 responden (10%) adalah terdiri daripada responden yang mempunyai bilangan anak melebihi 5 orang.

Bagi maklumat berkenaan dengan bangsa, hampir kesemua penjaga kepada kanak-kanak ASD yang terlibat dalam kajian ini adalah terdiri daripada bangsa Melayu iaitu seramai 87 orang (87%). Diikuti dengan bangsa India iaitu seramai 8 orang (8%). Manakala baki adalah seramai 5 orang (5%) terdiri daripada bangsa Cina. Bagi maklumat responden berkenaan agama telah mencatatkan majoriti agama penjaga kepada kanak-kanak ASD yang terlibat dalam kajian ini adalah terdiri daripada Islam iaitu seramai 87 orang (87%). Agama Hindu dan Kristian mencatatkan jumlah responden yang sama iaitu 5 orang (5%). Manakala, seramai 3 responden (3%) terdiri daripada agama Buddha.

Hasil kajian menunjukkan bahawa kebanyakan penjaga kepada kanak-kanak *Autistic Spectrum Disorder* (ASD) di sektor swasta iaitu seramai 40 orang (40%). Diikuti dengan 28 orang responden (28%) yang merupakan penjawat awam di sektor kerajaan. Seterusnya, seramai 22 orang responden (22%) mempunyai pekerjaan sendiri dan baki seramai 10 orang responden (10%) bagi yang tidak mempunyai sebarang pekerjaan. Bagi maklumat tahap pendidikan pula, majoriti penjaga kepada kanak-kanak *Autistic Spectrum Disorder* (ASD) di

The National Autism Society of Malaysia (NASOM) mempunyai tahap pendidikan pada peringkat STPM/Diploma iaitu seramai 49 orang responden (49%). Diikuti dengan seramai 26 orang responden (26%) pada peringkat Ijazah dan seramai 21 orang responden (21%) pada peringkat SPM. Manakala, 3 orang responden (3%) adalah terdiri daripada peringkat Master serta hanya 1 orang responden pada peringkat UPSR.

Di samping itu, seramai 60 orang responden (60%) mencatatkan jumlah pendapatan tertinggi iaitu pada RM2001 ke RM4000. Diikuti, seramai 17 orang responden (17%) terdiri daripada responden yang mempunyai pendapatan melebihi RM4001 ke atas. Manakala, seramai 13 orang responden (13%) mempunyai jumlah pendapatan RM2000 ke bawah. Baki sebanyak 10 orang responden (10%) adalah bagi yang tiada pendapatan. Bagi maklumat berkenaan dengan status perkahwinan, majoriti responden masih berkahwin iaitu seramai 92 orang responden (92%). Manakala, seramai 7 orang responden (7%) telah bercerai dan hanya 1 orang responden (1%) telah berpisah. Hasil kajian juga mendapati bahawa lokasi tempat tinggal penjaga kepada kanak-kanak ASD yang terlibat dalam kajian ini adalah kebanyakannya terletak di kawasan bandar iaitu seramai 49 orang responden (49%). Bagi kawasan semi-bandar mencatatkan seramai 30 orang responden (30%). Manakala baki seramai 21 orang responden (21%) adalah pada kawasan luar bandar.

Tingkah Laku Keibubapaan

Jadual 1 menunjukkan tahap tingkah laku keibubapaan penjaga kanak-kanak ASD

di *The National Autism Society of Malaysia* (NASOM) yang terlibat dalam kajian ini. Hasil analisis kajian menunjukkan bahawa kebanyakan penjaga mempunyai tahap tingkah laku keibubapaan yang tinggi. Majoriti penjaga mencatatkan tingkah laku keibubapaan yang tertinggi iaitu sebanyak 92 responden (92%) pada pengawalan ibu bapa dengan anak berbanding dengan tingkah laku keibubapaan yang lain. Hal ini membuktikan bahawa penjaga kepada kanak-kanak ASD ini lebih memberi tumpuan utama kepada memberi kawalan terhadap anak istimewa mereka. Tingkah laku kanak-kanak ASD ini tidak boleh diramal, kebiasaannya, kanak-kanak ini akan cenderung untuk buat perangai (tantrum) dan bertindak agresif tanpa mengira waktu. Oleh yang demikian, ia membuatkan para penjaga sentiasa berada pada tahap kebimbangan dan perlu sentiasa bersedia dalam menguruskan kanak-kanak ASD ini. Kanak-kanak istimewa ini memerlukan penjaga untuk memberi tumpuan penuh serta memantau tiap gerak geri kanak-kanak tersebut. Keadaan ini penting untuk mengelakkan kanak-kanak tersebut dari mencederakan diri mereka sendiri. Seterusnya, hasil analisis kajian mencatatkan sebanyak 80 orang responden (80%) berada pada elemen tingkah laku keibubapaan perbincangan ibu bapa dengan anak. Bagi elemen tingkah laku keibubapaan penglibatan ibu bapa dengan anak telah mencatatkan kadar peratusan yang tinggi iaitu 75% bersamaan 75 orang responden. Manakala, bagi elemen tingkah laku keibubapaan aktiviti ibu bapa dengan anak pula mencatatkan peratusan sebanyak 68% atau bersamaan dengan 68 orang penjaga kanak-kanak ASD ini di Pusat NASOM.

Jadual 1

Tahap Skor Keibubapaan Responden Kajian

Tingkah Laku Keibubapaan	Tahap Skor Responden			
	Tinggi		Rendah	
	Frekuensi	Peratus (%)	Frekuensi	Peratus (%)
Perbincangan ibu bapa dengan anak	80	80	20	20
Aktiviti ibu bapa dengan anak	68	68	32	32
Pengawalan ibu bapa dengan anak	92	92	8	8
Penglibatan ibu bapa dengan anak	75	75	25	25

Tahap Tekanan Psikologikal

Analisis deskriptif ke atas GHQ-12 yang mengukur tahap tekanan psikologikal penjaga kepada kanak-kanak *Autistic Spectrum Disorder* (ASD) di *The National Autism Society of Malaysia* (NASOM) menunjukkan majoriti iaitu 67% penjaga berada pada tahap tekanan yang tinggi manakala selebihnya berada pada tahap rendah iaitu sebanyak 33%.

Tahap Kesihatan Mental

Skor tahap kesihatan mental dibahagikan kepada dua kategori iaitu rendah (skor di bawah 45) dan tinggi (skor di antara 45.1 hingga 90). Hasil analisis deskriptif ke atas MHI-18 menunjukkan tahap kesihatan mental bagi penjaga kepada kanak-kanak *Autistic Spectrum Disorder*

(ASD) di *The National Autism Society of Malaysia* (NASOM) iaitu sebanyak 77% mencapai tahap rendah. Manakala, selebihnya 23% bagi tahap kesihatan mental yang tinggi.

Hubungan Tingkah Laku Keibubapaan, Tekanan Psikologikal dengan Kesihatan Mental

Jadual 2 di bawah menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan yang negatif antara kemahiran keibubapaan dengan kesihatan mental penjaga kanak-kanak *Autistic Spectrum Disorder* (ASD) ($r=-0.270$ $p<0.05$). Manakala, terdapat juga hubungan yang signifikan yang negative antara tekanan psikologikal dengan kesihatan mental penjaga ($r=-0.792$, $p<0.001$). Oleh itu, hipotesis kajian ini adalah diterima.

Jadual 2

Hubungan antara Kemahiran Keibubapaan, Tekanan Psikologikal dengan Kesihatan Mental

Pembolehubah	Kesihatan Mental	
	Nilai r	Sig
Kemahiran keibubapaan	-0.270	0.007*
Tekanan psikologikal	-0.792	0.000**

* $p<0.05$ ** $p<0.001$

Perbincangan dan Implikasi Kajian

Secara umumnya, majoriti penjaga kepada kanak-kanak ASD di *The National Autism Society of Malaysia* (NASOM) terdiri daripada penjaga yang hanya mempunyai tahap pendidikan di peringkat STPM/Diploma. Di samping itu, kebanyakan penjaga kepada kanak-kanak ASD ini juga mempunyai jumlah pendapatan sekitar RM 2001 sehingga RM 4000. Hasil dapatan ini dilihat selari dengan kajian-kajian lepas mengenai latar belakang penjaga kepada kanak-kanak ASD yang memfokuskan kepada isu kewangan dan tahap pendidikan merupakan penyumbang kepada stress dalam kalangan ibu bapa dan penjaga (Wang *et al.*, 2013). Ini telah terbukti bahawa penjaga yang mempunyai tahap pendidikan yang tinggi juga adalah penting bagi membentuk sahsiah diri seseorang individu.

Menurut Liew Ping Yee dan Manisah Mohd Ali (2008) menyatakan bahawa kemahiran keibubapaan meliputi aspek-aspek sokongan, kawalan, dan penglibatan ibu bapa dalam kesemua aspek kehidupan kanak-kanak. Elemen-elemen seperti sokongan, kawalan dan juga penglibatan ibu bapa adalah suatu tindakan yang efektif ke arah kemahiran keibubapaan. Dalam kajian ini, majoriti penjaga kanak-kanak Autisme di Pusat NASOM ini mengamalkan tingkah laku keibubapaan pada elemen pengawalan terhadap anak. Kanak-kanak Autisme ini memerlukan pemantauan yang rapi oleh penjaga mereka. Mereka juga sensitif dengan keadaan sekitar menyebabkan ibu bapa atau penjaga ini perlu meletakkan kawalan yang lebih dalam menjaga anak-anak istimewa ini.

Hung *et al.* (2010) menyatakan bahawa tekanan yang di alami oleh ibu bapa sering dikaitkan dengan jenis kecacatan

fizikal yang ada pada diri kanak-kanak tersebut. Berdasarkan hasil kajian ini, tahap tekanan penjaga kanak-kanak ASD di NASOM berada dalam keadaan yang membimbangkan melibatkan sebanyak 67% daripada keseluruhan responden penjaga. Manakala, selebihnya pula berada di tahap tekanan yang rendah dengan mencatatkan peratusan sebanyak 33%. Keadaan ini menunjukkan bahawa penjaga ini tidak mampu bertindak balas dengan efektif atas segala masalah tekanan yang dihadapi dalam melaksanakan aktiviti harian dan seterusnya membawa kepada tahap kognitif yang negatif.

Berdasarkan hasil kajian ini, majoriti tahap kesihatan mental penjaga kanak-kanak Autisme di NASOM iaitu sebanyak 77% berada dalam keadaan yang rendah. Manakala, hanya 23% penjaga mencatatkan tahap kesihatan mental yang tinggi. Keadaan ini amat membimbangkan. Ini kerana, besar kemungkinan penjaga kepada kanak-kanak ASD ini tidak mampu bertindak balas dengan baik terhadap persekitaran sekelilingnya dan terlampau memberi fokus kepada keadaan anak istimewa mereka. Selain itu, kebanyakan penjaga juga mungkin tidak mengambil berat akan kesihatan mental mereka. Hal ini perlu diberi perhatian kerana sejumlah besar penjaga kepada kanak-kanak Autisme ini tidak mengambil tahu akan tahap kesihatan mental mereka. Hasil kajian ini adalah selari dengan kajian terdahulu oleh Mohamad *et al.* (2015) ke atas penjaga keluarga yang menjaga pesakit mental di Malaysia.

Secara keseluruhannya, terdapat hubungan yang signifikan di antara tingkah laku keibubapaan, tekanan psikologikal dengan kesihatan mental. Hal ini menunjukkan bahawa tingkah laku keibubapaan yang dipraktikkan dan tahap tekanan yang dilalui oleh penjaga kanak-

kanak Autis di NASOM mempengaruhi tahap kesihatan mental penjaga. Ini kerana, ibu bapa atau penjaga yang mampu bertindak balas dengan baik akan keadaan persekitaran mampu mempunyai tahap kesihatan mental yang baik (Fatimah et al. 2013). Oleh itu, semakin tinggi tingkah laku keibubapaan dan tekanan psikologikal, semakin rendah pula tahap kesihatan mental penjaga.

Justeru itu, pihak kerajaan hendaklah meneliti pengalaman penjaga atau ibu bapa kepada kanak-kanak Autisme di Malaysia dengan lebih serius kerana jika mereka mengalami tahap tekanan psikologikal yang tinggi kemungkinan mereka mendapat penyakit mental juga tinggi. Perhatian juga harus diberikan kepada jenis tingkah laku keibubapaan yang turut mempengaruhi tahap kesihatan mental penjaga kanak-kanak Autisme.

Pihak *The National Autisme Society of Malaysia* (NASOM) diharapkan agar dapat memainkan peranan yang penting dengan merancang pelbagai program-program kepada para ibu bapa atau penjaga kepada kanak-kanak Autisme. Melalui kempen-kempen atau promosi kesihatan mental yang dilaksanakan oleh pihak NASOM dapat memberi input kepada para penjaga dalam melalui aktiviti harian. Antara komponen-komponen penting dalam mempromosikan kesihatan mental ini perlu merangkumi pencegahan dan rawatan sebagai tindakan awal kepada para penjaga. Ia juga sekaligus dapat meningkatkan nilai-nilai berkaitan kesihatan mental mereka.

Kesimpulan

Bagi memastikan kesejahteraan kesihatan mental para penjaga kepada kanak-kanak ASD ini, semua pihak perlu memainkan peranan masing-masing. Ia

merangkumi peranan daripada masyarakat setempat. Penerapan akan pengetahuan berkenaan dengan kondisi kanak-kanak *Autistic Spectrum Disorder* (ASD) perlu diperluaskan pada peringkat makro. Penerapan ini boleh dilaksanakan melalui program-program dianjurkan oleh pihak kementerian kesihatan serta pihak luar. Penyebaran risalah atau maklumat berkaitan ASD juga perlu dilaksanakan. Ini dapat mengelakkan daripada berlakunya stigma sosial daripada masyarakat setempat kepada para penjaga kanak-kanak ASD.

Rujukan

- Aitken, S., & Valentine, G. (2006). *Approaches to human geography*. London: Sage.
- American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. (Ed. Ke-4). USA: APA.
- Anderson, S.A., & Sabatelli, R.M. (1995). *Family interaction: A multigenerational developmental perspective*. Boston: Allyn and Bacon.
- Boyd, B.A. (2002). Examining the relationship between stress and lack of social support in mothers of children with autism. *Focus Autism Other Development Disables*, 17(4), 208-15.
- Davis, N.O., & Careter, A.S. (2008). Parenting stress in mothers and fathers of toddlers with autism spectrum disorders: Associations with child characteristics. *International Autism Development Disord*, 38(7), 127-91.
- Fatimah Abdullah, Nur Saadah Mohamad Aun, Mohd. Suhaimi Mohamad, & Nor Jana Saim. (2013). Fungsi keluarga dalam penjagaan pesakit mental: Kajian kes di Klinik Kesihatan Kg. Simee Ipoh, Perak. *Journal of Psychology and Human Development*, 1(1), 57-72.

- Goldberg, D., & William, R. (1988). *General Health Questionnaire*. Statistic Solutions.
- Hastings, R.P. (2003). Child behavior problems and partner mental health as correlates of stress in mothers and fathers of children with autism. *Journal of Intellectual Disability Research*, 47, 231-237.
- Hung, J. W., Wu, Y. W., Chiang, Y. C., Wu, W. C., & Yeh, C. H. (2010). Mental health of parents having children with physical disabilities. *Chang Gung Medical Journal*, 33, 82-91.
- Liew Ping Yee & Manisah Mohd Ali. (2008). Amalan program intervensi awal kanak-kanak autistik mengikut perspektif ibu bapa. *Jurnal Pendidikan*, 33, 19-33.
- Miyako Kimura & Yoshihiko Yamazaki. (2016). Physical punishment, mental health and sense of coherence among parents of children with intellectual disability in Japan. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 29, 455-467.
- Mohamad, M.S., Subhi, N., Ibrahim, F., & Alavi, K. (2015). Pengalaman keluarga menjaga pesakit mental: Satu kajian perbandingan komuniti Bandar dan luar bandar di Perak dan Kedah. *Geografia-Malaysian Journal of Society and Space*, 11(9), 23-31.
- Olsson M. B., & Hwang C. P. (2001). Depression in mothers and fathers of children with intellectual disability. *Journal of Intellectual Disability Research*, 45, 535-543.
- Soltanifar, A., Akbarzadeh, F., Moharreri, F., Soltanifar, A., Ebrahimi, A., Mokhber, N., & Naqvi, S. S. A. (2015). Comparison of parental stress among mothers and fathers of children with Autistic Spectrum Disorder in Iran. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 20, 93-98.
- Wang, S. Y., Parrila, R., & Cui, Y. (2013). Meta-analysis of social skills interventions of single-case research for individuals with Autism Spectrum Disorders: Results from three-level HLM. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 43, 1701-1716.
- Weisner, T. S., Beizer, L., & Stolze, L. (1991). Religion and families of children with developmental delays. *American Journal on Mental Retardation*, 95(6), 647-662.
- World Health Organization. (2005). *Mental health atlas 2005*. Geneva: World Health Organization. <http://public.eblib.com/choice/publicfullrecord.aspx?p=284779>.
- Veit, C. T., & Ware, J. E. (1983). The structure of psychological distress and well-being in general populations. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 51, 730-742.
- Van Leeuwen, K. G., & Vermulst, A. A. (2004). Some psychometric properties of the Ghent parental behavior scale. *European Journal of Psychological Assessment*, 20, 283-298.
- Xin, L. J. (2017). Parenting stress among Malaysian parents of children with Autism Spectrum Disorder (ASD). *Medicine & Health*, 12(1), 42-55.